

CarbonWise-verkkotilaisuus

Kompensaatio ilmastotoimien kirittäjänä

23.3.2021 Mariko Landström

Aiheina

- Mitä tarkoittaa kompensatio?
- Millaista on hyväksyttävä kompensatio?
- Millaisia kompensatiotapoja on käytössä?
- Mitä haasteita kompensointiin liittyy?
- Miten kompensatiolla voidaan lisätä ilmastotoimien kunnianhimoa?

Mitä on kompensatio?

Kompensoinnilla **kumotaan aiheutettu ilmastohaitta** vähentämällä tai sitomalla omia päästöjä vastaava määrä jossain toisaalla.

Käytännössä joku toimija hankkii ja mitätöi oman toimintansa ulkopuolelta päästövähennysyksiköitä.

Päästövähennysyksikkö = yhden hiilidioksidiekvivalenttitonnin suuruista tarkasti määriteltyä vältettyä tai sidottua päästöä. Päästövähennysyksiköitä tuotetaan sekä valtioiden ilmastopolitiikkaan (tai lentoalaan) liittyvillä velvoitemarkkinoilla että vapaaehtoisilla markkinoilla.

Millaista on hyväksyttävä kompensatio?

Hyväksyttävän kompensaation tulee täyttää kriteerit

1. **Todellisuus**. Päästöjen väheneminen tai sitominen suhteessa perusuraan voidaan osoittaa tapahtuneeksi, eikä päästö ole siirtynyt muualle (hiilivuoto).
2. **Mitattavuus**. Määrä voidaan arvioida hyväksytyillä menetelmillä.
3. **Pysyvyys**. Päästö ei saa tapahtua myöhemmin eikä sidottu hiili vapautua takaisin ilmakehään.
4. **Lisäisyys**. Päästövähennystä ei olisi tapahtunut ilman kompensatioprosessia.

Lisäksi pitää välttää kaksoislaskenta – päästövähennystä ei saa laskea sekä sen tuottajan että ostajan hyväksi.

Millaisia kompensatiotapoja on käytössä?

1. **Kansainväliset päästövähennysyksiköt** (velvoite- ja vapaaehtoiset markkinat)
 - Eri tyyppisiä: uusiutuva energia, metsitys, metsäkadon välttäminen, energiatehokkuus, metaanin talteenotto kaatopaikoilta...
2. **EU:n päästökaupan päästöoikeuksien mitätöinti**
3. **Kotimaiset maankäyttösektorin toimet**
 - Esim. soiden ennallistaminen, metsitys, talousmetsän kiertoajan pidennys, tulevaisuudessa ehkä hiilen sidonta maatalousmaahan
4. Teknisesti tuotetut **negatiiviset päästöt** (puhutaan myös päästöjen neutraloinnista)
 - Toistaiseksi biohiili, tulevaisuudessa myös biogeeninen tai suoraan ilmasta hiilidioksidin talteenotto ja varastointi maankuoreen

Mitä haasteita kompensointiin liittyy?

1. **Kansainväliset päästövähennysyksiköt** (velvoite- ja vapaaehtoiset markkinat)
 - Perusuran luotettava määrittäminen ja lisäisyyden takaaminen
 - Vaikutukset paikallisiin ihmisiin ja ekosysteemeihin – suositeltavaa valita kohteita, joilla oheishyötyjä
 - Laatu pyritään varmentamaan standardeilla (mm. Gold Standard, VCS), 3. osapuolen verifioinneilla ja buffereilla
 - Kaksoislaskennan välttäminen: kv-laskentasääntöjä Pariisin sopimuksen aikakaudelle neuvotellaan edelleen – esitetty että eriytetään kompensatioyksiköt, jossa ei kaksoislaskentaa, ja ilmastotyön rahoitus (domestic climate contribution), jossa kaksoislaskentaa
2. **EU:n päästökaupan päästöoikeuksien mitätöinti**
 - Vaatii kikkailua MSR:n takia, laajassa käytössä lisäisyys voi tulla kyseenalaiseksi
3. **Kotimaiset maankäyttösektorin toimet**
 - Ei vielä standardeja – riski ”villistä lännestä”
 - Hiilen sidonnan määrittäminen suhteessa perusuraan voi olla vaikeaa, tulisi olla konservatiivinen
 - Kysymysmerkkejä mm. lannoitus: vesistövaikutukset, puurakenteet: perusura, suot: khk-päästöjen tasapaino?
 - Puustossa sidonta ei pysyvää – arvo tulisi laskea vain väliaikaisesta varastoinnista saadulle hyödyille, hiilivuotoriski
 - Yksikön myynnin ajankohta?
 - Kaksoislaskenta valtion LULUCF-velvoitteiden kanssa
4. Teknisesti tuotetut **negatiiviset päästöt** – riskitön?

Miten kompensatiolla voidaan lisätä ilmastotoimien kunnianhimoa?

Käytännössä kompensatioon liittyy aina epävarmuuksia, ja toisaalta päästövähennystoimia tarvitaan kaikkialla, joten **kompensaatio ei saa korvata omien päästöjen vähentämistä.**

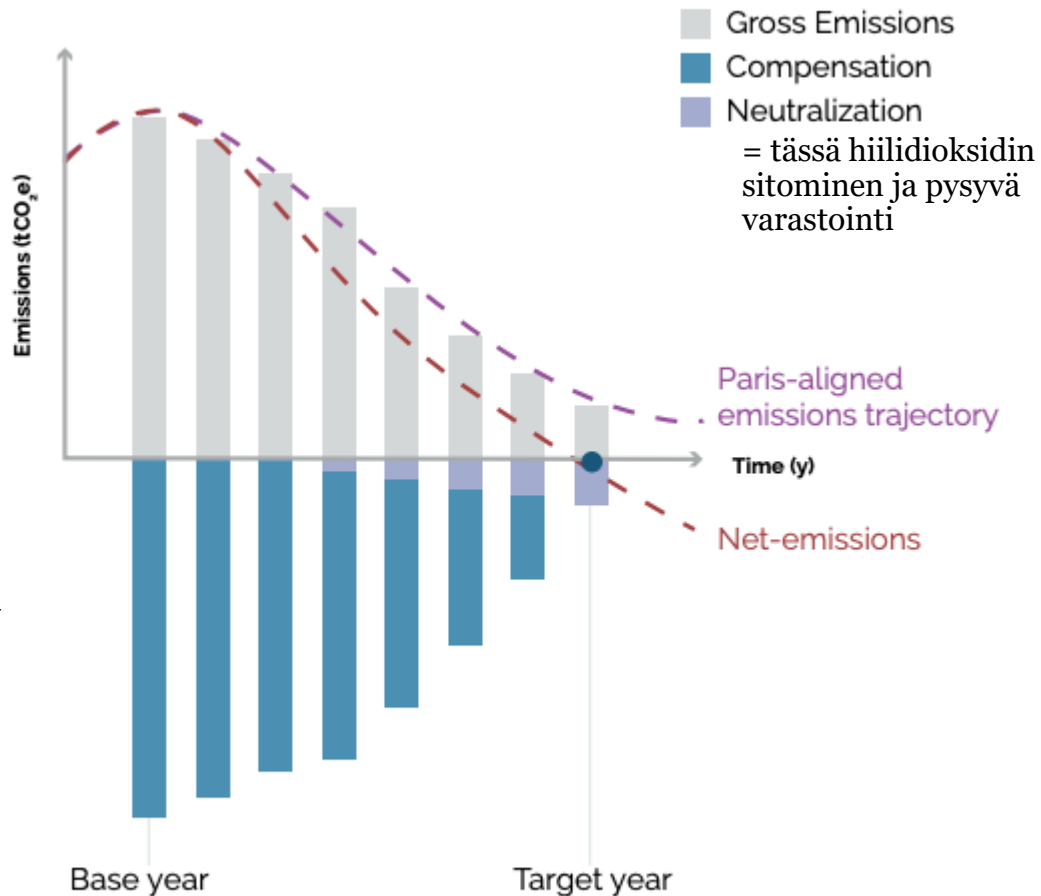
Ongelmat vältetään, kun noudatetaan hillintätoimien hierarkiaa:

1. Päästöjen välttäminen
2. Päästöjen vähentäminen
3. Kompensaatio

Kompensointi kuitenkin kannattaa – sen avulla voidaan **kontribuoida ilmastotoimiin omaa arvoketjua laajemmin ja edistää ilmastorahoitusta, kestäväää kehitystä ja ilmastomuutokseen sopeutumista.** Yrityksen näkökulmasta kompensatio on työkalu vähentää päästöjä nopeammin kuin itselle on mahdollista tai hyvittää historiallisia päästöjä.

Kompensointi on tärkeä osa suositeltavaa ilmastopositiivista lähestymistapaa

SBT:n “ilmastopositiivisesta lähestymistavasta” tulee todennäköisesti johtavien yritysten suosima paras käytäntö

[Science based targets: FOUNDATIONS FOR SCIENCE-BASED NET-ZERO TARGET SETTING IN THE CORPORATE SECTOR, Climate positive approach](#)

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

sitra.fi

@sitrafund

SITRA